

۲۰۱۴/۰۸/۰۵

پوهنمل حاجی محمد نوزادی

پاره زه اوس هم دا غرکه خیری بولم

د ناروغي تشخيص د درملني لومړي شرط دی. هره ناروغي ځانته د تشخيص خپلي لاري او متودونه لري. د ناروغي ټولني علاج هم خپله درملنه لري. ټولنيوهان او سياستوال هغه کسان دي چي بايد د هر ډول اقدام وړاندي د ټولني نبض و گوري او د ناروغي ريښي بي پيدا کړي. لکه د هر وکړي ارگانيزم چي ځانته د ناروغيو په وړاندي د مقاومت خپلي ځانگړتياوي لري، همداسي هره ټولنه هم د ټولنيزو ناخوالو په وړاندي د اغيزمن کيدو بيلابيلي کچي لري. د پرمختللو ټولنو د اغيزمن کيدو کچه د دوديزو ټولنو سره توپير لري.

زما په يادي چي څو کاله مخکي د روسيې دغه اوسني اولسمشر، پوتين کله چي د خپلي واکمني په لومړي دوره کي وو، يوه ورځ يي د موضوع سره په تړاو په افغانستان کي د امريکايي ائتلاف د قواوو د شتون په اړوند وويل: «... لکه څنگه چي پر افغانانو باندې په زور سره چا سوسياليزم و نه شو تپلای، همداسي به څوک و نه کړای شي چي خپله را واره کړي دموکراسي ور باندې و تپي». البته پوتين پدي خبري سره غوښتل چي د سره اردو جنائتونو ته د اوږو پزه جوړي کړي او داسي وښي چي گواکي يوازي روسان ندي چي په افغانستان کي يي ماته خورلي ده. د پوتين لډي موخي نه که تير شو، د ده د لوړو څرگندونو څخه دا په ډاگه کيږي چي هره ټولنه خپلي ځانگړتياوي لري او د دغو ځانگړتياوو په پام کي نيولوسره د ټولنيزو پديدو په وړاندي غبرگونونه ښي.

دموکراسي هم يوه له هغو ټولنيزو پديدو څخه ده چي د فرمان له مخي نافذه کيدلای شي مگر قبلدلاي نشي. دا پديده له بلي هري پديدي نه زيات د ټولني د عيني او ذهني شرايطو سره تړلي ده. البته شک نشته چي زموږ ټولنه هم دموکراسي ته عيني اړتيا لري مگر د دغې ټولني د پرمختگ اوسني پړاو لا تر اوسه پوري د دغې پديدي د بنسټيز کيدو د پاره چمتو شوي ذهني شرايط برابر کړي ندي.

د دي خبري د ثبوت د پاره کيدلای شي همدغه د اولسمشري اوسني ټولټاکنې ښه بيگه و گڼل شي. که آزاد ټاکنيز سيستم د دموکراسي بنسټ بولو او که د نوموړو ټولټاکنو د پاره د دموکراتيک اساسي قانون شتون، د ټاکنو د دموکراتيک قانون شتون، د ټاکنيزو دموکراتيکو کميسيونونو شتون لکه د انتخاباتو کميسيون او په انتخاباتو کي د سرغړونو د څيړلو د کميسيون شتون، اړونده بودجه او نور مالي او تخنيکي لاسرسي د دي کار د ښه پر مخ بيولو د پاره آماده شوي عيني شرايط و گڼو، بيا نو د نوماندانو د ټيمونو، د کميسيونونو د کارکونکو، د رايه ورکونکو او بيلابيلو مدني ټولنو (کورني او بهرني) د غړو کړوره په پام کي ونيسو، داسي ښکاري د عيني شرايطو په خلاف ذهني شرايط لا تر اوسه د هغه څه نه ډير واټن لري چي د دموکراسي اړين توکي يي بللای شو. د دي خبري مانا داده چي دموکراسي لا تر اوسه پوري زموږ په ټولنه کي نه يوازي د بي خبرو پرگنو د پاره بلکه د روڼ اندو او سياسي نخه گانو د پاره هم د شعار په بڼه کي پاته ده. هري ډلي ته دموکراسي تر هغه ځايه د منلو وړ ده چي د دوي گټي يي د لاري تضمين شي او هغه چي دوي يي غواړي، د دوي حق يي وگڼي.

د دغو اوسني ټولټاکنو د کرکيچ اصلي زني چي اولس يي تر سږمو راوستي او پر خپلو ورکړو رايو باندې يي پښيماڼه کړيدي، همدغه موضوع ده او بس. ډاکتر صاحب عبدالله چي د ټاکنو په لومړي پړاو کي يي زياتي رايي په برخه شوي وي، که څه هم پدي باندې خفه وو چي ۵۰ جمع يو يي ندي پوره کړي، خو هر څه يي دموکراتيک بلل او د ټاکنيزو کميسيونونو ټول کړه وړه ورته قانوني او دمراتيک ښکاريده. د دويم پړاو د ورځي په مازديگر يي هم د رايو تير شوي جريان د دموکراسي د اصولو سره برابر و گانې او هر څه يي وستايل. خو کله چي يي ماښام د خپلو استازو څخه د تلفون د لاري د محلونو نتيجي تر لاسه کړي، په دا بله ورځ يي دواړو کميسيونو ته بډر وويل، هغوي يي خانان وبلل او خپلي اړيکي يي ور سره پري کړي. وروسته يي د موازي حکومت تر اعلان پوري په تهديدونو لاس پوري کړ.

د اوباما تلفوني خبرو او د جان کيري راتگ پر ډاکتر اشرف غني باندې دا وټپل چي ده ته به د اجرائيه رئيس پست ورکوي او د (ملي يووالي حکومت) به ورسره جوړوي. د دي دپاره چي د خلگو په سترگو کي خاوري واچولي شي، دټولو رايو بيا شميرل يي د رايو د پاکولو په موخه بهانه و گرځول. داچي وخت کم وو، جان کيري اطريش ته روان وو او پدي هکله د جزئياتو په ليکلي موافقه بريالي نه شوه، نو د هري ډلي استازو به په رسنيو کي

د پاڼو شميره: له ۱ تر ۲

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دليکني دليکني بڼي پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په څير و لولي

ضد او نقیضی څرگندونې کولې. کله چې عبدالله له اشرف غني نه د دغې خبرې د جزئیاتو په اړه د تړون د لاسلیک کولو غوښتنه وکړه او هغه دا کار په یوه بله یا پلمه د رایو د پایلو تر اعلان پورې ځنډاوه، عبدالله په خبره شو او د رایو د بیا شمیرلو د پروسې د ځنډولو غوښتنه یې یو په بل پسې کول او علت به یې د بیا شمیرلو په معیارونو کې نیمګړتیا په ګوته کول. پدې توګه د بیا شمیرنې بهیر پنځه ځلې د اوږدو او لنډو ځنډونو سره مخامخ شو. زما په اند پدې ټوله موده کې د معیارونو او لایحو خبره یوازې د ډیګ سرپوښ وو. هغه څه چې تر ټولو مهم زنی بڼګاری هغه د **ډیګ د منځ توکي** دی. دا توکي د **(ملی یووالی حکومت)** پنامه یو ائتلاف دی. دغه مبهمه پدیده بیا چې ډاګری هیڅ حقوقی بنسټ او د حالاتو سره تړلی مناسب تعریف هم نلری، د درو برخو څخه جوړه شوی ده:

۱ - ملی توب ،

۲ - یووالی ،

۳ - حکومت .

د نوموړی ټیم د خبرو څخه په ډاګه مالومیري چې د اصلاحاتو او همګرایی ډلې ته لومړی دوی برخي **(ملی توب او یووالی)** اصلاً د یوه پیسه ارزښت هم نلری. دوی ته یوازې دریمه برخه **(حکومت)** مهمه دی. د اجرائیه پست ریاست چې په آریانا تلویزیون کې د ښاغلی فضل احمد معنوی د څرګندونو سره سم په نیغه د صدارت مانا ورکوی، زه یې د اساسی قانون سره په نیغه په ټکر کې بولم. د اوباما په سپارښت د جان کیری تر مشرتابه لاندی تړون دوی برخي درلودی :

۱ - **سیاسی برخه:** دا برخه د تړون اصلی منځپانګه جوړوی. دلته د اجرائیه پست (صدارتی مقام) د لاری په حکومت کې د ډاکتر صاحب عبدالله ونډه تضمینول دی

۲ - **تخنیکي برخه:** دا برخه ظاهري بڼه لری چې د رایو پاکولو په موخه د ټولو رایو بیا شمیرل دی. د همدی کبله ده چې هر وخت د سیاسی برخي په جزئیاتو کې ستونزی پیدا سی، سمدستی یې تخنیکي برخه تر اغیز لاندی راځی او د بیا شمیرلو پروسه د ځنډ سره مخامخ شی.

د اصلاحاتو او همګرایی د ټیم پدغسی کار سره ماته د خپل ماشوم زوی کیسه را یاده شی: کله چې یې د آیسکریم لپاره پیسی غوښتی وی او مور یې نه وی ور کړی، نو د ډوډی خوړلو پر وخت میز ته شا ور وګرځوی، تندی یې تریو نیولی وی، سترګی موری او مور ته وایی زه ډوډی نخورم، تا ولی ماته د آیسکریم د پاره پیسی رانکړی. داچې بچیان پر مور ګران وی او وری یې لیدلای نشی، نو سمدستی پیسی ورکړی او یا یې د ورکولو په وعده باندی ارام کړی څو د ډوډی خوړلو میز ته بیرته مخ را واری.

پدې کی شک نشته چې د امریکا تر فشار لاندی به ډاکتر عبدالله په یوه یا بل شکل د نوی جوړیدونکی حکومت یوه برخه وګرځی، خو لوستونکی دی دلته زما څو لاندی خبری په یاد ولری:

۱ - په دودیزه ټولنه کې لویدیزه دموکراسی په آسانی سره خپل اړین ځای په لنډ وخت کې تر لاسه کولای نشی.

۲ - پدغسی ټولنو کی اولسمشر د اساسی قانون ساتونکی ندی بلکه خپل ځان ور باندی ساتی.

۳ - د ډاکتر صاحبانو، عبدالله او اشرف غني تر منځ به د (ملی وحدت) تش پنامه حکومت د هیواد د ټیکاو لامل و نه ګرځی بلکه تل به د ناندیریو سره مخامخ وی او د بی ثباتی ستنه به جوړه کړی.

۴ - سال خوش از بهارش پیدا است. د ګرکی سر د اوسه څیری مالومیري او په ګنډلو به یې د ډاکتر اشرف غني او ټول اولس ګوتی ټنګی شی.

۵ - خدای دی وکړی چې زما دغه وړاندوینی رښتیا نه شی.

پای

۲۰۱۴ / ۸ / ۵

د پانو شمیره: له ۲ تر ۲

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالی د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ